

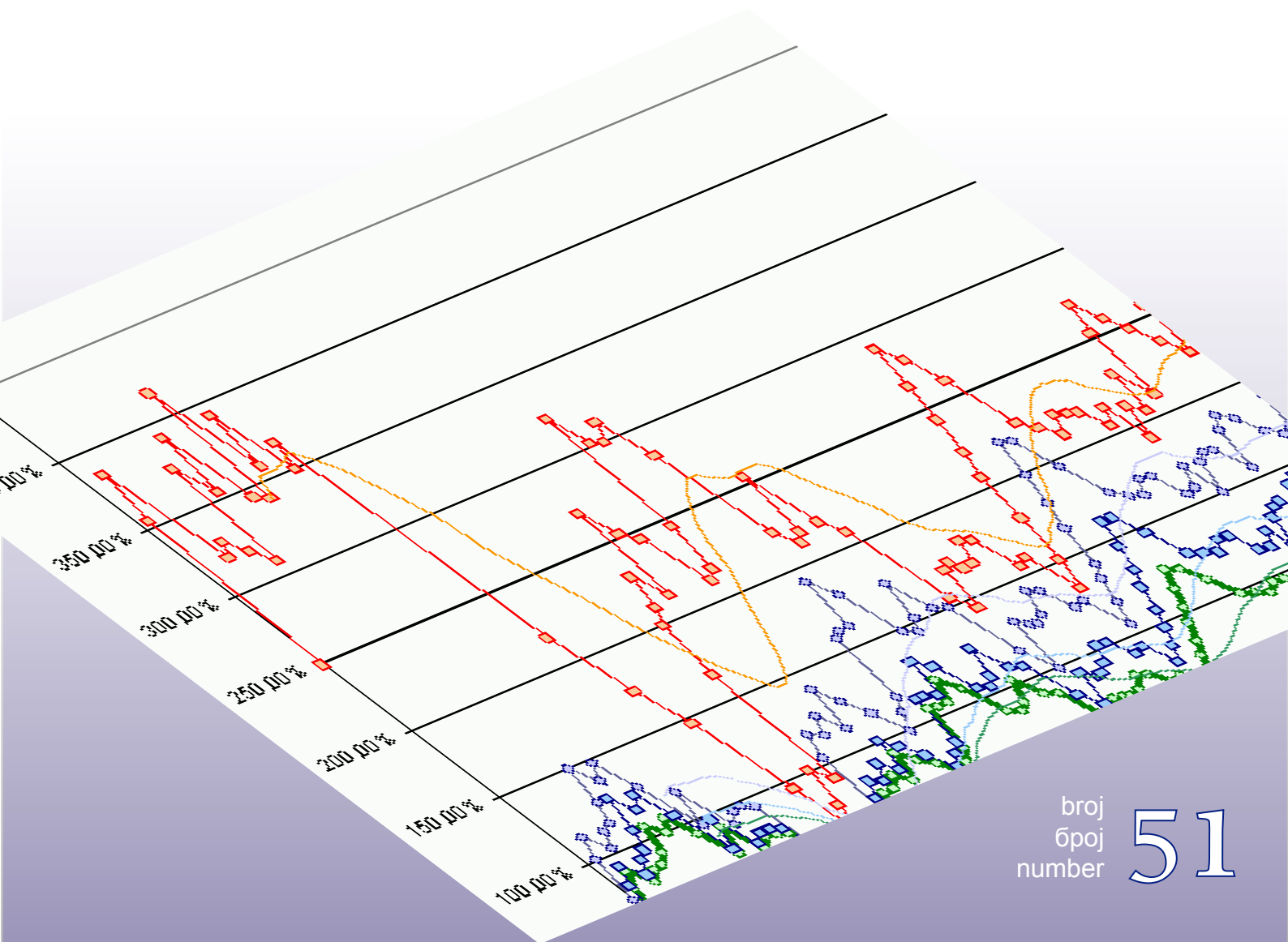
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за indirektno-
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number **51**

• Oktobar 2009 • **Listopad 2009** • Октобар 2009 • October 2009 •

Uz ovaj broj

U prošlom broju najavili smo obradu instrumenata koji su fiskalnim vlastima u Bosni i Hercegovini na raspolaganju u domenu politike PDV-a, a kojima se izravno ili neizravno može utjecati na agregatnu potrošnju, likvidnost kompanija i fiskalnu bilancu. Mjere i instrumenti u sustavu PDV-a za kojima su posegnule članice EU i druge zemlje u okruženju moraju se promatrati u svjetlu porezne strukture i ukupnog značaja prihoda od PDV-a za fiskalnu stabilnost zemlje. Prije prihvatanja mjera politike PDV-a koje su usvojile druge zemlje potrebno je analizirati značaj prihoda od PDV-a u poreznom sustavu u BiH i komparirati svaki segment sustava PDV-a sa EU. Prije uvođenja PDV-a porezno opterećenje porezom na promet se kretalo u granicama većine članica EU. Nakon uvođenja PDV-a 2006.g. primjećuje se značajan porast poreznog opterećenja. To je kumulativni rezultat djelovanja nekoliko faktora: veće stope od prihodovno neutralne, širenja porezne osnovice, suzbijanja sive ekonomije i porezne evazije, veće efikasnosti ubiranja UNO. U odnosu na članice EU BiH ima najveće porezno opterećenje BDP, ali značajno je da je opterećenje u laganom padu. S druge strane, zbog decentraliziranog fiskalnog sustava i niske stope udjela izravnih poreza, što je rezultat niskog stupnja razvitka ekonomije, sve razine vlada u BiH su u visokom stupnju osjetljive na oscilacije u prihodima od PDV-a. Ovaj nesrazmjer opterećenja PDV-om u EU i BiH pokazuje osjetljivost razina vlada u BiH na nagle promjene u naplati prihoda od PDV-a. To povlači oprezniju politiku PDV-a nego što je to slučaj u većini članica EU. Imajući sve to u vidu svaki prijedlog mjera u segmentu politike PDV-a treba sagledati u svjetlu ukupnih koristi koje donosi, ali i ukupnih troškova (na strani države, obveznika) koje mjera proizvodi.

U proteklih nekoliko brojeva analizirali smo efekte primjene novog Zakona o trošarinama u BiH u segmentu oporezivanja cigareta, naftnih derivata, alkohola i alkoholnih pića i kave. U ovom broju nastavljamo sa serijom napisa koji su u vezi sa trošarinskim proizvodima, fokusirajući se na uvoz/promet i oporezivanje bezalkoholnih pića u BiH, s osvrtom na praksu EU.

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

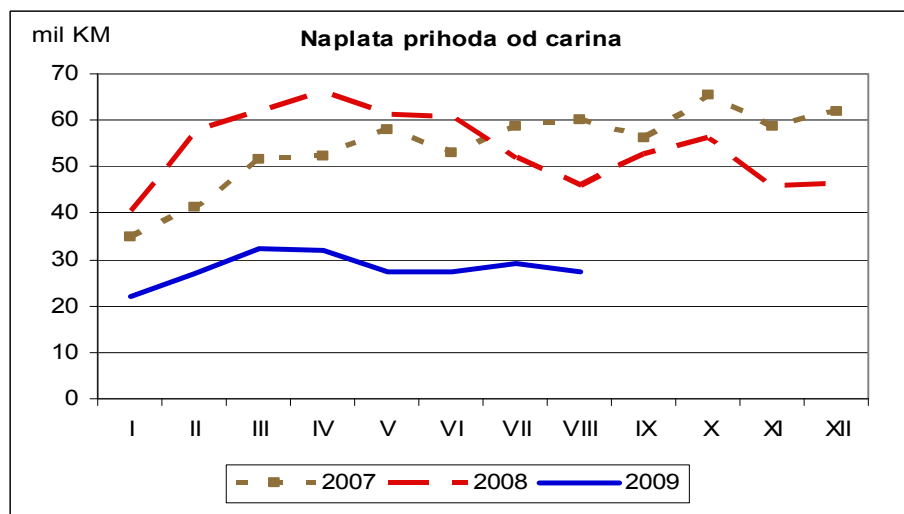
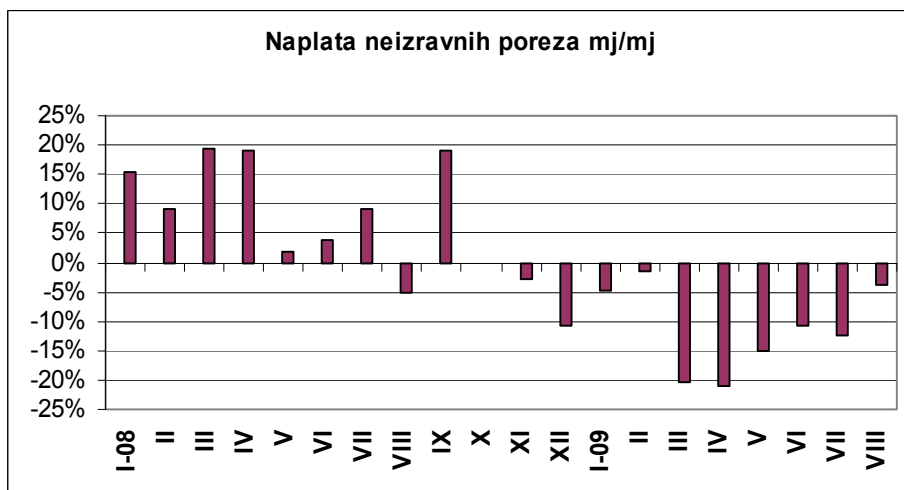
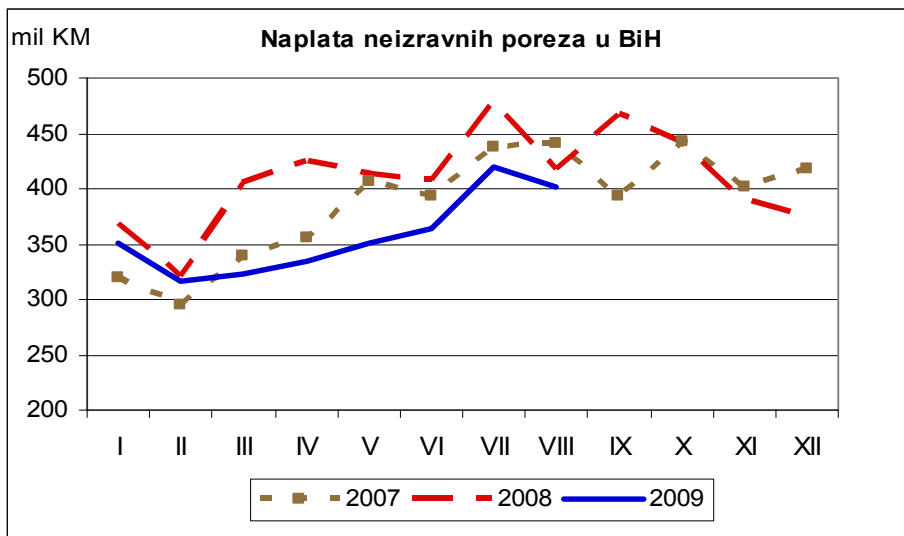
Sadržaj:

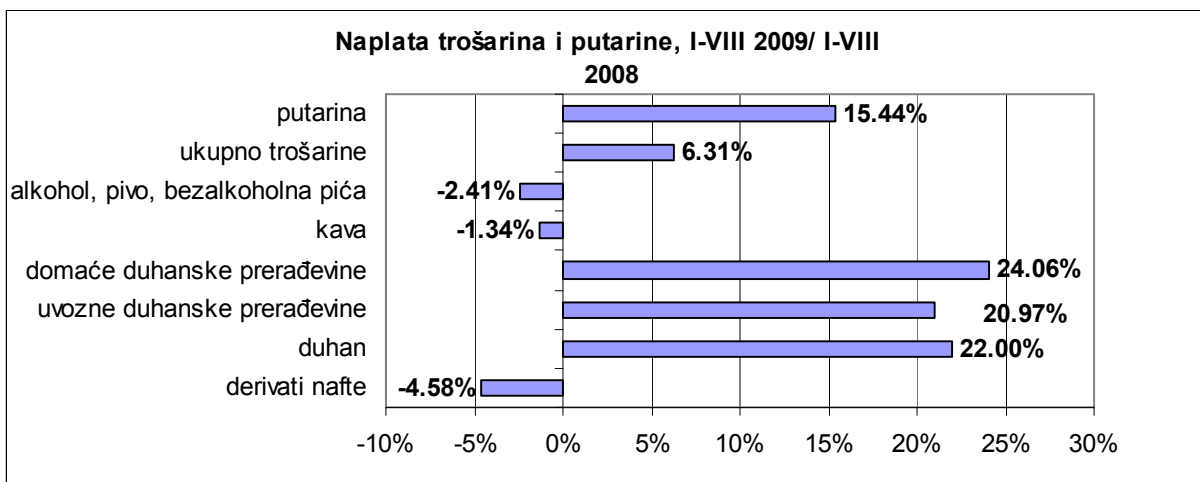
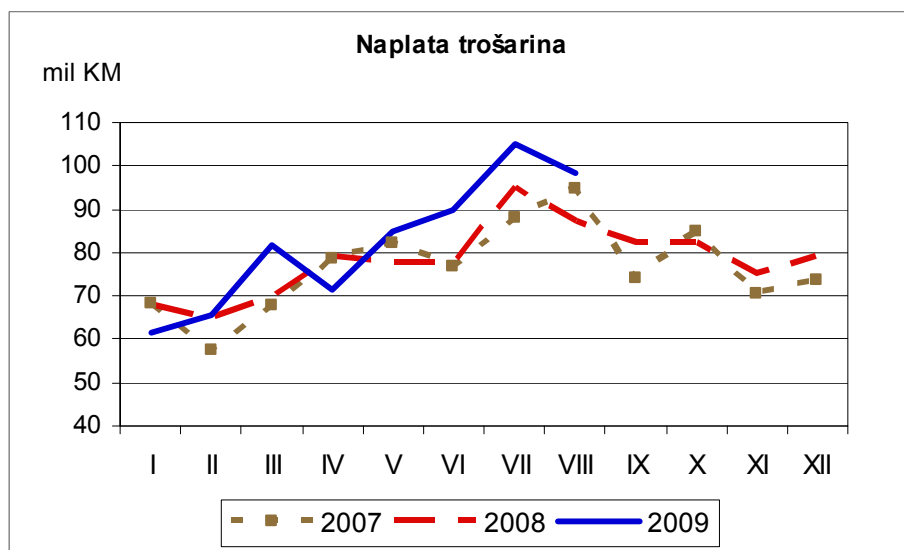
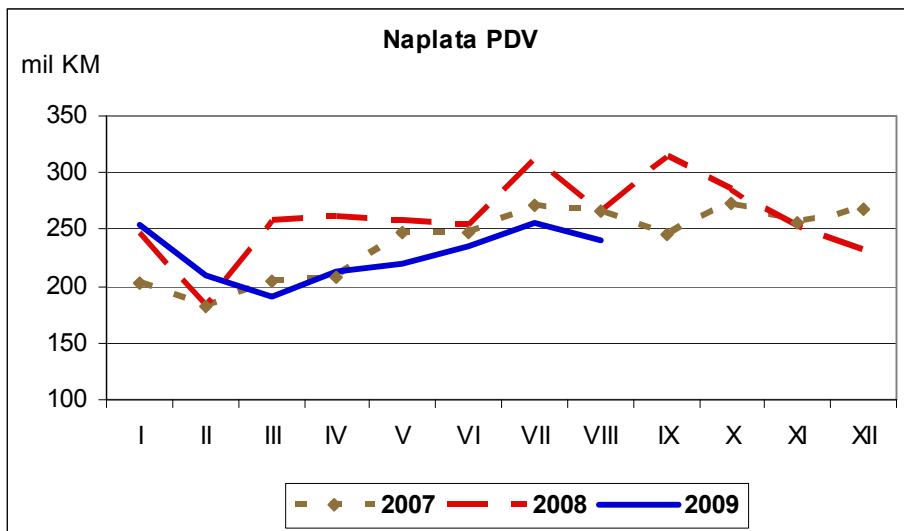
U žarištu: Naplata neizravnih poreza siječanj – august 2009	2
Antikrizne mjere u politici PDV-a u BiH: implikacije smanjenja praga za registraciju za PDV	4
Dinamika kretanja uvoza kao i prihoda od trošarinske obveze na bezalkoholna pića sa osvrtom na pravni okvir u BiH i u EU	8
Konsolidirani izvještaji: JR, entiteti, I-VIII 2009	14
Konsolidirani izvještaji: BiH, Brčko, entiteti, županije, I-VII 2009	16
Konsolidirani izvještaji: Županije	17

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT suradnik
prijevod : Edin Smailhodžić

U žarištu: Naplata neizravnih poreza siječanj - august 2009

(pripremila: dr.sc. Dinka Antić)

Antikrizne mjere u politici PDV-a u BiH: implikacije smanjenja praga za registraciju za PDV

(Autor: dr.sc. Dinka Antić)

U prethodnih nekoliko brojeva analizirali smo efekte globalne ekonomske krize i antikrizne mjere koje se poduzele članice EU i ostale zemlje u sustavu oporezivanja PDV-om. Još u vrijeme prije nego što je implementiran PDV politička javnost u BiH je spekulirala o uvođenju nulte stope ili diferenciranih stopa za osnovne životne namirnice, knjige i dr. Pored toga javljaju se i prijedlozi da bi trebalo smanjiti prag za oporezivanje, te da bi trebalo skratiti rokove za povrat PDV-a i pomoći izvoznicima i ostalima koji imaju ulaganja.

Biti „iznad“ ili „ispod“ praga za registraciju?

Registriranje za PDV proizvodi određene ekonomske i fiskalne implikacije po položaj poslovnih subjekata i proračun države. Uvođenje praga za registraciju obveznika za PDV-e proizvodi isti efekat na ekonomski položaj kompanija iznad i ispod praga kao i oslobađanje plaćanja od PDV-a. Poslovanje izvan sustava PDV-a (tj. „ispod praga“) proizvodi:

- (1) smanjenje dobiti male firme, ukoliko nije u mogućnosti da iznos ulaznog PDV-a prevali na kupca svojih usluga ili dobara, ili
- (2) povećanje prodajnih cijena, ukoliko je subjekt u mogućnosti da iznos ulaznog PDV-a prevali na kupca svojih usluga ili dobara. Prevaljivanje na kupca može nastati iz nekoliko razloga:
 - ukoliko odnos ponude i potražnje na određenom tržišnom segmentu to omogućuju (nedostatak ponude određenih dobara ili usluga, pogotov ako su to „lokalna“ dobra),
 - ukoliko je potražnja za određenim dobrima ili uslugama cjenovno neelastična (npr. osnovne životne namirnice ili komunalne usluge) ili
 - ukoliko subjekt ima monopolski položaj na tržištu.

Zbog gore iznesenih razloga veliki broj zemalja utvrđuje prag za oporezivanje, s tim da istodobno omogućuje malim firmama da se dobrovoljno registriraju za PDV ukoliko ocijene da bi im uključivanje u sustav PDV-a donijelo ekonomske efekte. Kako bi spriječile da male firme uključivanje u sustav PDV-a iskoriste za porezne prijevare zemlje određuju uvjete malim firmama za dobrovoljnu registraciju, najčešće propisujući razdoblje u kojem moraju biti obveznici PDV-a¹.

Uvođenje praga za registraciju obveznika za PDV-e proizvodi pozitivne i negativne implikacije kod obiju strana – države (porezne administracije) i obveznika, a i na ekonomski sustav u cjelini. Negativni efekti se ogledaju u sljedećem:

- država se odriče prihoda od PDV-a koji bi se prikupili na oporezivi promet poduzeća i poduzetnika čiji promet se nalazi ispod praga za registraciju,
- obveznici se odriču pozitivnih ekonomskih efekata poslovanja u sustavu PDV-a na dobit, budući da poslovanjem izvan sustava PDV-a ulazni PDV-e iz nabavki postaje trošak poslovanja čime se smanjuje dobit,
- kaskadni efekat PDV-a skrivenog u ulaznim troškovima se u velikom broju slučajeva prevaljuje na naredne faze prometa, uz dvostruko oporezivanje PDV-om ukoliko su kupci obveznici PDV-a. To sve dovodi do lančanog porasta prodajnih cijena, što nepovoljno utječe na opću razinu cijena, konkurentnost kompanija i socijalni položaj potrošača-krajnjih kupaca.

Međutim, prilikom određivanja praga za oporezivanje vrlo često se vlade zemalja vode fiskalnim efektima, u vidu povećanih prihoda, zanemarujući ukupne troškove koje administriranje većeg broja obveznika donosi poreznoj administraciji. Zbog minornih fiskalnih efekata zemlje u razvitku su u prošlosti vrlo često ignorirale preporuke MMF-a u avezi visine praga oporezivanja, što se u narednim godinama pokazalo katastrofalno po prikupljene prihode². Naime, povećavanje broja

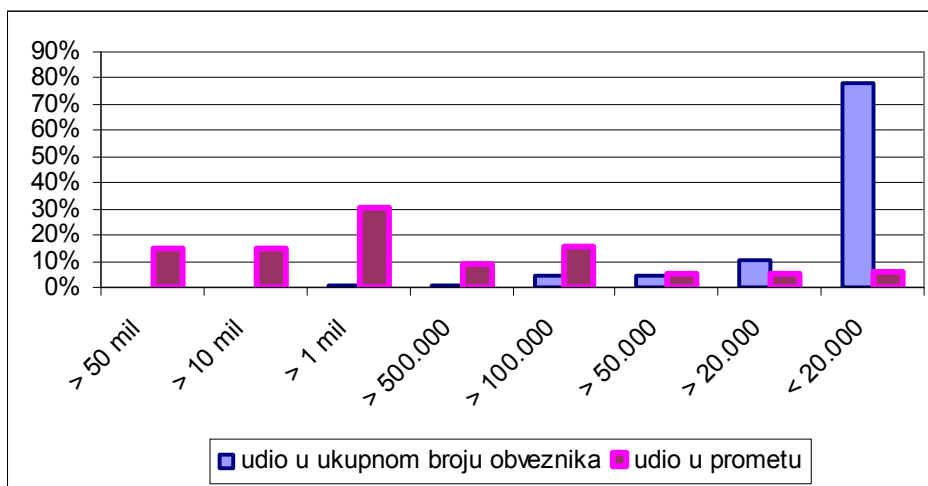
¹ Zakon o PDV-u u BiH obvezuje male obveznike da od momenta registracije za PDV ostanu u statusu obveznika najmanje 5 godina.

² Više o tome: Ebrill L., Keen M., Bodin J-P, Summers V., "The Modern VAT", IMF, Washington, 2001, p. 119.

Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

obveznika zahtijeva dodatne resurse u poreznim administracijama, ljudske, materijalne, financijske, kako bi se osnovne funkcije mogle održavati (registracija i komunikacija s obveznicima, obrada prijava, kontrole i inspekcije). Najčešće povećan broj obveznika zbog ekonomske nerazvijenosti, fiskalnih deficita i prezaduženosti nije mogao biti praćen adekvatnim financiranjem poreznih administracija, što je vodilo ka gubljenju fokusa u aktivnostima. Umjesto da se resursi usmjere ka obveznicima koji uplaćuju većinu prihoda dolazilo je do neracionalne upotrebe resursa na male obveznike koji malo doprinose ukupnim fiskalnim efektima. Time je stvoren prostor za slabljenje financijske discipline kod velikih obveznika, kao i prostor za porezne prijevare kod malih obveznika koji mogu da povlače ulazni PDV-a i da u dogledno vrijeme "nestanu", znajući da porezna administracija nema resursa za kontrolu obveznika. Krajnji rezultat je ugrožavanje prihoda proračuna država.

Prema istraživanjima MMF-a u zemljama u razvitku ustanovljeno je kao zakonitost da veliki dio prihoda od PDV-a uplaćuje mali procenat obveznika, u pravilu 90% prihoda od PDV-a uplati 10% obveznika³. Isto pravilo vrijedi i za razvijene. Tako, i pored visokog praga za oporezivanje 76% svih obveznika u V. Britaniji uplati samo 7% prihoda⁴. Slično istraživanje prije uvođenja PDV-a je sprovedeno u BiH od strane EU-CAFAO. Procjene visine praga oporezivanja urađene su, između ostalog i na temelju podataka o broju obveznika u sustavu poreza na promet u 2003.g. i prometu koji su ostvarili. Obveznici su grupirani prema visini prometa. Dobijeni rezultati su jako zanimljivi i za ocjenu današnjih prijedloga oko smanjivanja praga za registraciju za PDV-e. Prema tim istraživanjima 11% obveznika iznad 50,000 KM prometa je uplaćivao 90% prihoda od poreza na promet (Grafikon 1), dok je samo 1% obveznika je uplaćivalo 30% prihoda od poreza na promet. Ne treba zanemariti činjenicu da je istraživanje bilo ograničeno samo na jednofazni porez na promet, te da tih 1% kompanija imaju ogroman značaj za fiskalne prihode koji su u nadležnosti UNO, budući da su su i veliki uvoznici i veliki trošarinski obveznici.

Grafikon 1: Distribucija prometa obveznika poreza na promet u BiH
(Izvor: kalkulacija CAFAO, 2004)

Često se neopravdano smatra da određivanje praga za oporezivanje predstavlja isključivo interes države. Tako vlade prilikom sagledavanja troškova i koristi u svezi sa odlukom o visini praga za registraciju za PDV razmatraju samo troškove administriranja dodatnim obveznicima koje snosi država, zanemarujući troškove obveznika. Troškovi obveznika koji nastaju u svezi poštivanja propisa iz sfere oporezivanja PDV-om znače potrošnju za ukupnu ekonomiju zbog preusmjerenja rijetkog resursa – kapitala izvan profitabilnih plasmana ili dodatnog investiranja. Troškovi malih obveznika, pogotovo ako ih ima veliki broj, mogu imati značajne ekonomske implikacije na poslovanje kompanija, investiranje i visinu prihoda od poreza na dobit ili dohodak.

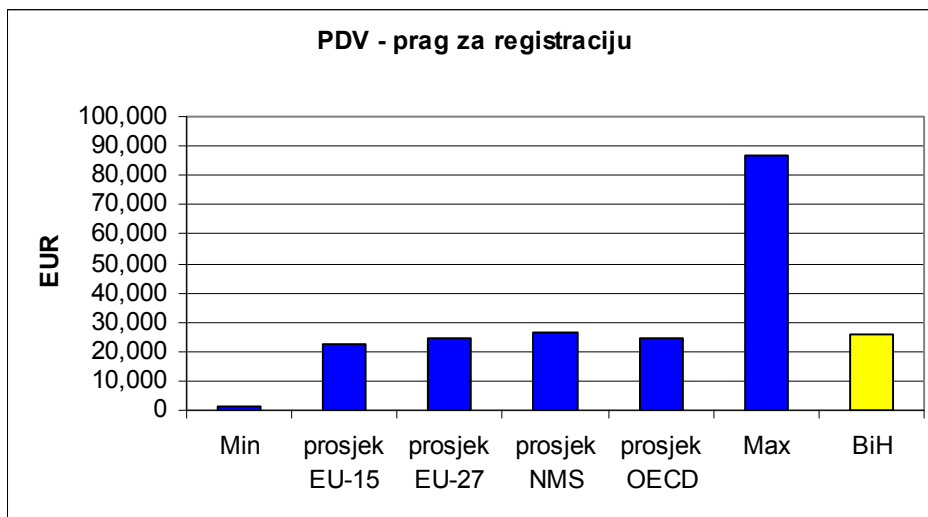
³ Ibid. p. 178.

⁴ Više o tome: Tait A. A., "Value Added Tax, International Practice and Problems", IMF, Washington, 1988, p. 117.
Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

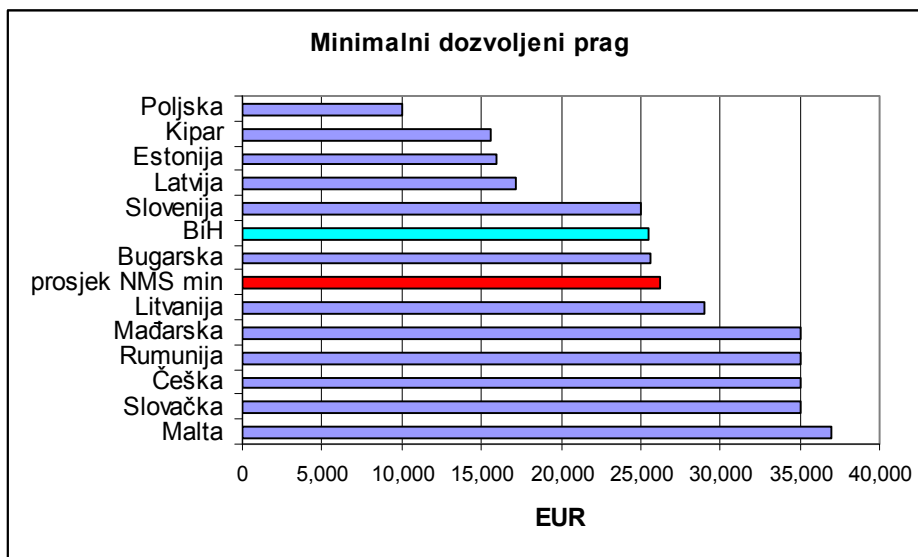
Iz tog razloga izračun optimalnog praga za registraciju zahtijeva sagledavanje ukupnih troškova, bez obzira koja strana ih snosi.

PDV prag za registraciju u BiH i paralela sa EU

Poredeći prag za registraciju za PDV u BiH sa ostalim članicama EU može se izvesti zaključak da BiH ima prag za registraciju za PDV nešto viši od prosjeka EU (Grafikon 2), ali je nešto niži od prosjeka dvanaest novih članica.

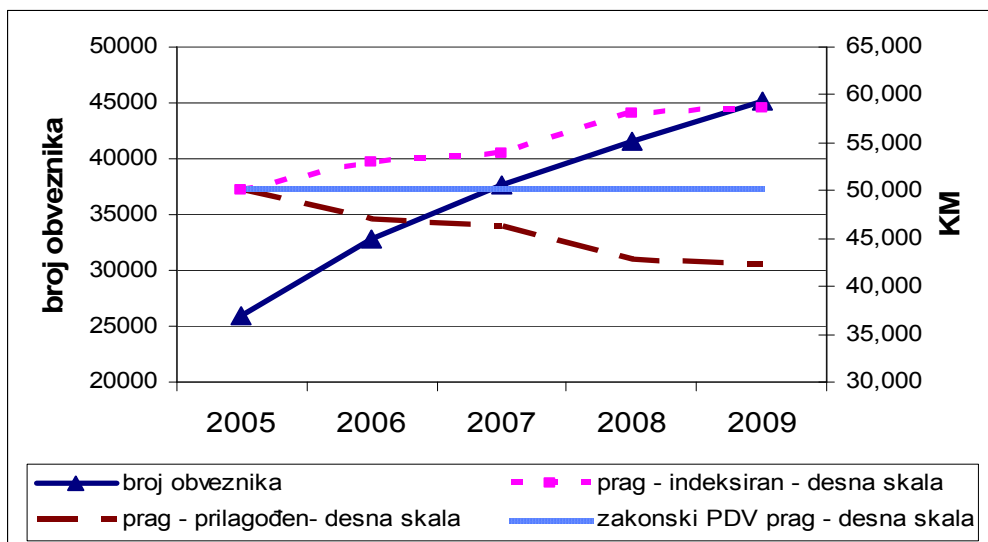
Grafikon 2: Prag za registraciju za PDV, EU, OECD, BiH
(Izvor: kalkulacije autora, OECD, International VAT Monitor, IBFD, Amsterdam, 2008)

Grafikon 3: Minimalni dozvoljeni prag za registraciju za PDV u EU

Na razini EU nije propisan zajednički minimalni prag za registraciju za PDV-e budući da postoje različita shvatanja definicije male firme. Smjernicom EU je propisan minimalni dozvoljeni prag za 18 članica koje su pristupile EU u kasnijim fazama (Grafikon 3). Poredeći prosječni minimalni prag u novih 12 članica sa pragom u BiH može se zaključiti da je prag u BiH blizu prosjeka.

Ne treba izgubiti iz vida da je prag u BiH od KM 50,000 utvrđen još 2005.g., a da je od tada prošlo nekoliko godina, od kojih su neke, poput 2006.g. i 2008.g. bile obilježene značajnom stopom inflacije. Budući da zakonom nije definirana indeksacija očitog je zaključak da je prag za registraciju realno obezvrjeđen (Grafikon 4, desna skala).

Grafikon 4: Prag za registraciju u BiH

(Izvor: podaci o obveznicima - UNO, CPI – Direkcija za ekonomsko planiranje, kalkulacije autora)

Povećavanje cijena inputa poslovni subjekti su najčešće prevaljivali na kupce, povećavajući prodajne cijene dobara i usluga. Iz ove konstatacije proizilazi sljedeći zaključak da je veliki broj obveznika koji je 2005.g. imao promet ispod 50,000 KM i bez oficijanog povećavanja praga, nominalnim rastom prihoda tijekom proteklih godina, došao pod udar zakonske obveze da se registriraju za PDV. Da je to tako pokazuje konstantan rast broja obveznika, koji je sa početnih 32,000 povećan na preko 45,000 (Grafikon 4, lijeva skala). Vremenom, ukoliko ne dođe do povećanja praga, sve veći broj obveznika će ispuniti minimalni iznos prometa potreban za registriranje za PDV-e i time će i bez izmjena Zakona o PDV-u postati obveznici PDV-a. Ukoliko se broj obveznika ne poveća u očekivanoj mjeri potrebno je poduzeti administrativne mjere da se takvi obveznici registriraju za PDV-e. Budući da zbog decentraliziranog ustroja UNO nema ingerencija nad naplatom izravnih poreza u BiH potrebno je uspostaviti sustav razmjene podataka između UNO i poreznih uprava entiteta i Distrikta čiji obuhvat registracije je mnogo veći nego kod UNO i koji imaju uvid u visinu prometa gospodarskih. Kontrola procesa fiskalizacije je jedna od izvora informacija o obveznicima koji nisu registrirani za PDV, a čiji godišnji oporezivi promet prelazi prag za registraciju.

U prethodnom tekstu zaključeno je da koristi od uključivanja malih firmi mogu biti zanemarive, dok troškovi poštivanja PDV propisa mogu biti ekstremno visoki za ove obveznike u odnosu na promet. U vrijeme ekonomske krize bilo koji dodatni porezni tereti mogu da ugroze poslovanje malih firmi, što može biti štetno po cijelu ekonomiju. Iz tog razloga neke zemlje, poput Poljske, su odlučile da povećaju prag za oporezivanje kako bi firme koje posluju na granici prometa za registraciju oslobodile troškova poštivanja poreznih propisa⁵.

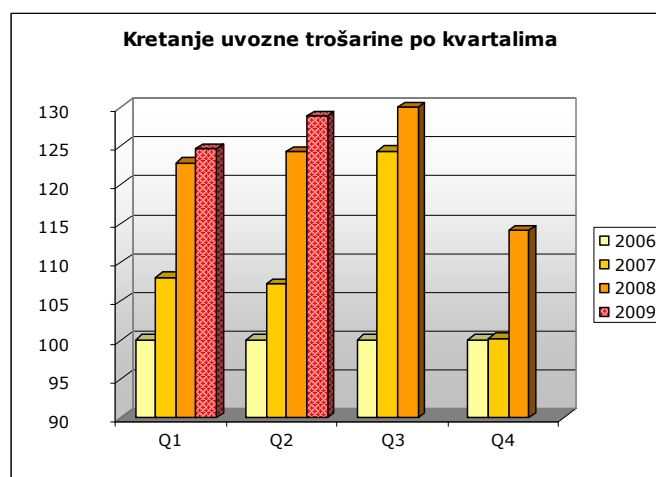
⁵ Polovicom listopada 2009. Vijeće EU je odobrilo povećanje praga za registraciju za PDV-e u Poljskoj. Od 1.1.2010. prag za oporezivanje u Poljskoj će biti povećan sa minimalno dozvoljenih EUR 10,000 na EUR 30,000. Nova visina praga ostaje na snazi do 31.12.2012.g. ili do usvajanja nove smjernice kojom će se regulirati minimalna visina praga za registraciju za PDV u EU.

Dinamika kretanja uvoza kao i prihoda od trošarinske obveze na bezalkoholna pića sa osvrtom na pravni okvir u BiH i u EU

(pripremio: Aleksandar Eskić, makroekonomista u Odjeljenju)

Uvod

U nastavku analiziramo karakteristike prihoda od trošarina na bezalkoholna pića; domaća i uvozna trošarina kao i važeći pravni okvir koji uređuje ovu oblast. U prvom redu koristili smo količinu i vrijednost, kao i prosječnu cijenu uvezenih bezalkoholnih pića. Ovo nam govori o kretanju raspoloživog dohotka koji se odvaja za ovu namjenu u Bosni i Hercegovini. Isto tako, prikazali smo tempo i dinamiku kretanja prihoda od trošarinske obveze na ove proizvode i to po komponentama; uvozna i domaća trošarina, kao i kvartalno, gdje smo probali prikazati i sezonski karakter potrošnje ovih proizvoda a posljedično i prihoda ove vrste. Ovdje napominjemo da se obračun trošarinske obveze vrši prema količini isprometovanih bezalkoholnih pića. Upravo zbog toga imamo poklapanje krivulja koje oslikavaju trend kretanja količine ovih proizvoda kao i trošarinske obveze. U drugom dijelu predstavljamo osnovne konture domaćeg zakonodavstva koji reguliraju trošarinske obveze na promet ovih proizvoda.

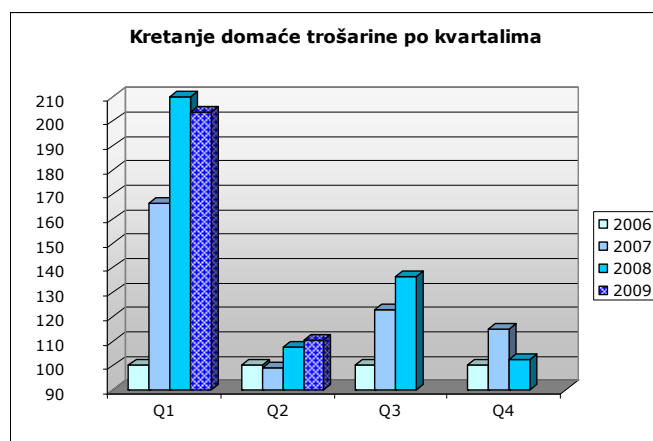

uvozna trošarina	Q1	Q2	Q3	Q4
2006	100	100	100	100
2007	108	107	124	100
2008	123	124	135	114
2009	125	129	115	

Kao što se može vidjeti na gornjem grafikonu, uvozna trošarina na bezalkoholna pića bilježi rast u odnosu na baznu 2006. godinu. Isto tako, primjetno je da se uvozna trošarina ponaša različito analizirajući njeno kretanje kvartalno. Ovdje smo isključivo analizirali tempo i smjer kretanja uvozne trošarine. Dakle, promatrano po kvartalima, uvozna trošarina na bezalkoholna pića bilježi konstantan rast u prvom i drugom kvartalu promatranog razdoblja 2006 – 2009. Istodobno, konstatiramo da dolazi do usporavanja rasta, tako imamo da je u prvom kvartalu indeks rasta uvozne trošarine za 2008. godinu iznosio 123 u odnosu na prvi kvartal bazne 2006. godine dok je ovaj indeks za prvi kvartal 2009. godine imao vrijednost 125. Drugi kvartal karakterizira isti smjer kretanja sa nešto izraženijom dinamikom tako da je indeks rasta uvozne trošarine na bezalkoholna pića za 2008. godinu imao vrijednost 124 da bi u 2009. godini iznosio 129. Treći kvartal, kao pojedinačno najznačajniji u smislu potrošnje bezalkoholnih pića, karakteriziraju značajne oscilacije indeksa promjene uvozne trošarine. Vrijednost ovog indeksa iznosi za 2008. godinu iznosi 135, što

predstavlja maksimum za promatrano razdoblje, dok je vrijednost ovog indeksa za 2009. godinu pala na 115 što predstavlja značajno smanjenje u odnosu na prethodnu godinu, ali i godinu ranije (2007). Četvrti kvartal ima neke svoje specifičnosti tako da imam nepromijenjen tempo rasta u 2007. godini u odnosu na baznu 2006. godinu, a potom indeks rasta bilježi skok i zaustavlja se na vrijednosti 114 za 2008. godinu.

Ako probamo dovesti u vezu kretanje domaće potrošnje u BiH za 2009. godinu i projekcije za narednu 2010. godinu, kretanje uvoza do kraja ove godine kao i projekcije za narednu, evidentno smanjenje neto financiranja u sektoru kućanstava, možemo pretpostaviti da vrijednost indeksa rasta uvoznih neće rasti, već će se prije kretati unutar granica dostignutih za 2007. i 2008. godinu.

domaća trošarina	Q1	Q2	Q3	Q4
2006	100	100	100	100
2007	166	99	123	115
2008	226	107	136	102
2009	204	110	124	

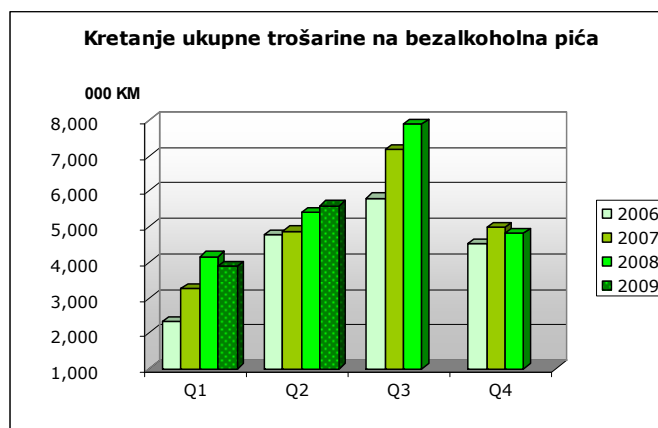
Promatrajući tempo i dinamiku kretanja domaće trošarine na bezalkoholna pića, prvi kvartal je karakterističan po tome što tu imamo izražen najsnažniji porast ove vrste trošarine iako je njegov udjel veoma skroman u ukupnoj trošarini u apsolutnom iznosu. Vrijednost indeksa rasta u 2008. godini iznosi 226 u odnosu na baznu 2006. godinu da bi potom vrijednost ovog indeksa pala na vrijednost za 2009. godinu pala na 204. U drugom kvartalu vrijednost indeksa se kreće u granicama +/- 10% u promatranom razdoblju u odnosu na baznu godinu.

U trećem kvartalu imam veoma izračen porast ovog indeksa zaključno sa 2008. godinom gdje dostiže vrijednost 136, da bi potom uslijedio pad u 2009. godini na vrijednost 124 što je približno razini iz 2007. godine. Četvrti kvartal karakterizira promjenljivo kretanje tako da, poslije snažnog rasta u 2007. godini, imamo vrijednost ovog indeksa za 2008. godinu od svega 102.

Analagno kvalitativnoj analizi u prethodnom odjeljku kada smo govorili o uvoznj trošarini, možemo dovesti u vezu kretanje domaće trošarine sa kretanjem zaposlenosti/nezaposlenosti, prosječne plate, strukture individualnog/porodičnog proračuna raspoloživog za zadovoljavanje ovih potreba, kao i posljedica nepovoljnih ekonomskih kretanja koja su počela u četvrtom kvartalu prethodne godine i traju do danas.

Ako pokušamo projicirati kretanje ove vrste trošarine u narednom razdoblju, moramo uzeti u obzir i očekivana kretanja ključnih makroekonomskih i mikroekonomskih parametara kao i percepciju

javnosti/potrošača o izvjesnosti takvih projekcija. Polazna hipoteza za buduće analize može glasiti da domaća bezalkoholna pića konzumiraju uglavnom potrošači sa skromnijim primanjima, a upravo oni su bili najviše izloženi nepovoljnim kretanjima u gospodarskoj areni, kao i neoptimističnim procjenama u pogledu budućih kretanja, i konačno bili su primorani da izvrše sveobuhvatno restrukturiranje svojih rashoda.

ukupno trošarina	Q1	Q2	Q3	Q4
2006	2,320,901	4,788,662	5,811,392	4,529,649
2007	3,244,807	4,876,619	7,169,861	4,992,261
2008	4,161,766	5,423,537	7,892,234	4,805,657
2009	3,892,391	5,596,237	7,025,515	

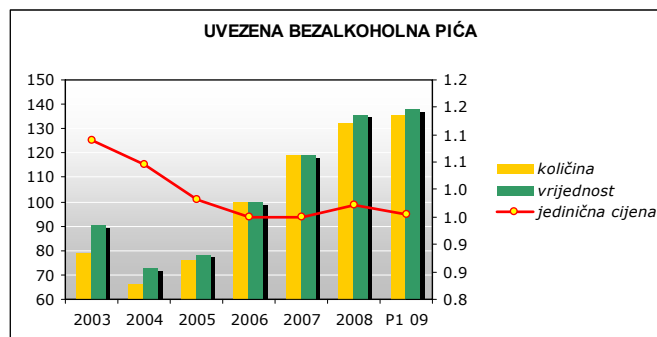
Predstavljajući gornju tabelu i pripadajući grafikon o kretanju ukupne trošarine na bezalkoholna pića na kvartalnoj osnovi, želimo da prikazemo sezonski karakter potrošnje ovih proizvoda kao i ukupne trošarine koja se obračunava po tom osnovu. Iznos ove vrste trošarine je najniži u prvom kvartalu dok svoj maksimum dostiže u trećem kvartalu. Što se tiče kvartalne dinamike kretanja ukupne trošarine, vidimo da je visina ukupne trošarine bilježila rast do četvrtog kvartala 2008. godine da bi potom iznos trošarine počeo da opada u poređenju sa prethodnim razdobljem sa izuzetkom drugog kvartala tekuće godine. Mnogi faktori su utjecali na to, neke od njih smo prethodno naveli, ali svakako najznačajniji među njima su generalno smanjena kupovna moć potrošača kao i smanjene dijelovi individualnih/obiteljskih proračuna za ovu namjenu. Upravo zbog toga možemo očekivati još skromniji doprinos ove vrste trošarine u ukupnim trošarinskim prihodima tj. prihodima od neizravnih poreza u razdobljima koja su ispred nas.

Pregled dinamike kretanja uvezene količine i vrijednosti bezalkoholnih pića⁶

Sa grafikona jasno vidimo da se količina kao i vrijednost uvezenih bezalkoholnih skoro udvostručila u razdoblju `04 - P1 `09. U odnosu na baznu godinu, vrijednost je rasla nešto brže tijekom razdoblja `06 - P1 `09. Tokom prethodnog razdoblja primjećujemo da je količina rasla brže od vrijednosti.

⁶ *Metodologija:* u analizi smo koristili raspoložive podatke koji se odnose na razdoblje od 2003 – do P1 2009. godine (prvo polugodište). Takođe smo se opredijelili za korištenje baznih indeksa sa baznom godinom u 2006. godini kako bismo bolje naglasili smjer i intenzitet kretanja posmatranih pojava. Isto tako, potrebno je naglasiti da su usporedbe vršene u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (npr. cijela 2008. godina u odnosu na 2007. godinu kao i P1 2009. godine (prvo polugodište) u odnosu na P1 2008. godine.

Na desnoj skali pratimo kretanje jedinične cijene uvezenih bezalkoholnih pića predstavljene crvenom linijom. Cijena se kreće silaznom putanjom sa razine od 1.1 KM/kg do iznosa od 1.0 KM/kg. Drugim riječima jedinična cijena se smanjila za približno 10%.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	P1 09
količina	78.8	66.2	75.8	100.0	119.3	132.5	135.7
vrijednost	90.3	72.8	78.3	100.0	119.2	135.4	138.0
prosječna cijena	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0

Svakako da ovaj grafikon koji predstavlja uvezenu količinu i vrijednost bezalkoholnih pića korespondira sa prethodnim grafikonom koji predstavlja uvoznu trošarinu na bezalkoholna pića obzirom da se trošarinska obveza obračunava isključivo na količinu. Istovremeno, napominjemo da smo za uvezene količine i vrijednost bezalkoholnih pića imali podatke za prvih 6 mjeseci dok smo kod trošarine na uvozne proizvode imali podatke za prvih 9 mjeseci. Na osnovu podataka o naplaćenju trošarine u trećem kvartalu tekuće godine kao i procjena za četvrti kvartal, možemo zaključiti da će se i podaci o uvozu razlikovati od postojećih koji se odnose na prvih 6 mjeseci tj. da će količina pa i vrijednost biti na razini (ili nešto ispod) prošlogodišnje.

Pregled domaćeg pravnog okvira

Novi Zakon o trošarinama, koji se primjenjuje od 01.07.2009. godine, definira bezalkoholna pića koji su predmet trošarinske obveze kao i bezalkoholna pića koji ne spadaju u ovu kategoriju. Tako imamo definiciju bezalkoholnih pića koji su predmet oporezivanja u smislu ovog zakona kao osvježavajuća bezalkoholna pića od voćnog soka, voćne baze, biljnih ekstrakata, žitarica i surutke, umjetna osvježavajuća bezalkoholna pića i niskoenergetska osvježavajuća bezalkoholna pića. Izuzeto u smislu ovog zakona su:

- prirodne mineralne, gazirane i negazirane vode, izvorske domaće i uvozne vode i stone vode;
- 100% prirodni sokovi od voća i povrća i njihovih mješavina;
- sokovi od voća i povrća, te mješavine istih, sa ili bez dodatke vode, sa ili bez dodatog šećera, sa ili bez dodatog konzervansa, sa ili bez CO₂, sa ili bez umjetnih boja, sa ili bez umjetnih aroma i drugih umjetnih dodataka, sa stvarnim i deklariranim udjelom 50% i više voća i/ili povrća u suvoj tvari;
- sirupi, prašci i pastile namijenjeni za pripremu bezalkoholnih pića razblaživanjem u vodi.

Visina trošarinske obveze na bezalkoholna pića koja su predmet oporezivanja iznosi 0.10 KM i nije se mijenjala u odnosu na prethodno zakonsko rješenje.

Dana 05.11.2008. godine stupio je na snagu Pravilnik o voćnim sokovima, voćnim nektarima i sličnim proizvodima (Službeni glasnik BiH 87/08). Do navedenog datuma primjenjivao se Pravilnik

o kvaliteti proizvoda od voća, povrća i pečurki i pektinskih proizvoda (Službeni list SFRJ 1/79, 20/89, 39/89 i 74/90).

Komparativnim upoređivanjem definicija određenih pojmova-termina, koji se odnose na proizvode od voća (voćne sokove) u pomenutim pravilnicima, može se zaključiti da je došlo do značajnih izmjena. U daljem tekstu dane su nove definicije voćnog soka i voćnog nektara-proizvoda od voća koji je novim Pravilnikom izuzet kao posebna kategorija.

Kako razlikovati voćne sokove i voćne nektare od ostalih bezalkoholnih pića?

Voćni sok je proizvod mehaničke prerade jedne ili više vrsta zdravog, tehnološki zrelog, svježeg ili ohlađenog voća koje nije fermentiralo. Boja, aroma, okus i miris voćnog soka trebaju biti osobeni voću od kojeg je sok proizveden. Aroma, pulpa i čestice voćnog tkiva koji su bili izdvojeni tokom prerade mogu biti vraćeni istom soku.

Prema Pravilniku o kvalitetu proizvoda od voća, povrća i pečurki i pektinskih preparata proizvod dobijen mehaničkom preradom zdravog, tehnološki zrelog voća, koji nije fermentiran, nosio je naziv `matični voćni sok`. Bistri, mutni i kašasti voćni sok koji nije razrijeđen vodom niti zaslađen, mogao se deklarirati kao `prirodni voćni sok`.

Voćni nektar je proizvod s dodatkom vode i šećera i/ili meda (u količini do 20% u odnosu na ukupnu masu gotovog proizvoda) voćnom soku, voćnom soku iz koncentrata, koncentriranom voćnom soku, dehidriranom ili voćnom soku u prahu, voćnoj kaši, koncentriranoj voćnoj kaši ili smjesi ovih proizvoda. Minimalni udjel voćnog soka u voćnom nektaru može biti od 25% do 50% ovisno od vrste voća. Tako, na primjer, nektar od crne ribizle treba imati minimalno 25% udjela voćnog soka crne ribizle, nektar višnje minimalno 35% voćnog soka višnje, nektar maline minimalno 40% voćnog soka maline, a nektar jabuke, naranče i sl. treba imati najmanje 50% voćnog soka nazivnog voća. Voćni nektar nije voćni sok nego proizvod s visokim udjelom voćnog soka. Pravilnik o kvaliteti proizvoda od voća, povrća i pečurki i pektinskih preparata nije poznavao pojam `voćni nektar` i ova vrsta proizvoda od voća je bila definirana kao `voćni sok`.

Posebna pravila deklariranja voćnog soka i nektara, način razlikovanja:

- ako proizvod potiče od samo jedne vrste voća, riječ `voće` ili `voćni` zamjenjuje se imenom voća ili je naziv popraćen opisom koji ne sadrži riječ `voće` (npr. narančin sok ili koncentrisani sok proizveden od naranči).
- osim naziva proizvoda voćni sokovi kojima je dodan šećer u svrhu zaslađivanja, moraju nositi opis `zaslađen` ili `s dodanim šećerom/šećerima` iza kojeg se navodi maksimalna količina dodanog šećera, računatog kao suha materija i izraženog u g/l gotovog proizvoda.
- za voćne nektare na deklaraciji treba navesti minimalni udio voćnog soka, voćne kaše ili smjese tih sastojaka, riječima `udjel iz voća: najmanje ...%`. Ovaj podatak se mora nalaziti u istom vidnom polju kao i naziv proizvoda.

Zaključak

Što se tiče implikacija potrošnje ove vrste proizvoda na prihode od neizravnih poreza, ne samo trošarina, možemo zaključiti da će se dalje smanjivati prihod od carina prema preuzetim ugovornim obvezama sa zemljama Evropske Unije (Privremeni sporazum – Sporazum o asocijaciji i pridruživanju), kao i prema Ugovoru o slobodnoj trgovini sa zemljama potpisnicama CEFTA-e. Dalje, smanjenje jedinične cijene bi moglo da utječe na smanjen prihod od PDV-a po osnovu prometa ovih proizvoda. Dakle, smanjenjem količine potrošnje ovih proizvoda dolazi do višestrukog gubitka prihoda od neizravnih poreza, a ne samo prihoda od trošarinske obveze. Logično je da smanjem potrošnje domaćinstava dolazi, smanjenim individualnih/obiteljskih dolazi i do smanjenja potrošnje ove vrste proizvoda. Ne treba zanemariti da upravo zbog ovakvog razvitka

trpi sektor ugostiteljstva i turizma. Postavlja se pitanje šta država može da učini kako bi zaštitila njihovu poziciju. Najnovija rješenja ovog problema u Evropskoj Uniji idu ka tome da se ove djelatnosti podvrgnu posebnom režimu primjene reduciranih stopa PDV-a što je i sadržano u Smjernici 2009/47/EC što predstavlja dopunu Smjernice 2006/112/EC koja regulira oblast sniženih stopa poreza na dodatnu vrijednost. Ova činjenica ima svoju vrijednost ne samo u pogledu načina odgovora vlasti na nastale okolnosti, već i u tome da su vlasti prepoznale i analizirale problem, kreirale odgovor i prethodno detaljno, koliko je to bilo moguće, analizirale ukupne efekte ovakve politike. Privreda Bosne i Hercegovine zajedno sa stanovništvom se suočava sa problemima nastalim, između ostalog, uslijed ekonomskog debalansa na svjetskoj razini i strpljivo priželjkuje adekvatan odgovor kako bi poboljšali svoju poziciju. Pretpostavke za ovakav potez su odgovorne vlasti na svim razinama da zajedničkim snagama isporuče nova rješenja za bolje sutra.

Konsolidirani izvještaji

(pripremila: Mirela Kadić, pomoćnik za istraživački rad)

Tabela 1. (Konsolidirani izvještaji: BiH: entiteti, JR)

Konsolidirani izvještaj uključuje:

- prihode od neizravnih poreza koje prikuplja Uprava za neizravno oporezivanje na Jedinostveni račun,
- transfere sa Jedinostvenog računa UNO za servisiranje vanjskog duga,
- transfere sa Jedinostvenog računa UNO za financiranje Brčko Distrikta, županije, općina i Direkcija za puteve,
- prihode proračuna Bosne i Hercegovine sa Jedinostvenog računa UNO,
- prihode i rashode proračuna Federacije BiH,
- prihode i rashode proračuna Republike Srpske.

Tabela 2. (Konsolidirani izvještaji: BiH: država, entiteti, Brčko Distrikt, županije)

1. Konsolidirani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode proračuna BiH
- prihode i rashode proračuna Brčko Distrikta
- prihode i rashode proračuna RS
- prihode i rashode proračuna FBiH
- prihode i rashode proračuna županija

2. U izvještaj je uključena amortizacija vanjskog duga

Tabele 3.1. – 3.3. (Konsolidirani izvještaji: županije)

1. Konsolidirani izvještaj uključuje:

- Prihode i rashode proračuna županija
- Prihode i rashode proračuna pripadajućih općina

BiH: entiteti i JR, I-VIII, 2009.

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Q1	Q2	Q3	Ukupno
1	Tekući Prihodi	384,6	359,4	402,3	417,5	426,9	445,6	499,0	449,4	1146,3	1290,0	948,3	3384,6
11	Porezni prihodi	367,0	337,2	370,4	392,8	380,0	387,7	441,6	422,0	1074,6	1160,5	863,6	3098,7
111	Neizravni porezi (i sredstva sa JR)	351,7	316,9	322,8	335,6	355,0	365,1	420,0	397,7	991,4	1055,7	817,8	2864,9
	PDV	254,3	209,2	191,4	213,1	222,7	235,1	255,8	239,8	654,9	670,9	495,7	1821,5
	PDV na uvoz	126,3	151,9	174,9	177,3	161,5	178,3	182,6	165,6	453,0	517,1	348,2	1318,3
	PDV obveza prema PDV prijavama	168,1	109,4	106,1	100,2	117,5	116,8	124,4	136,5	383,6	334,6	260,8	979,0
	PDV prema automatskom razrezu od stane UNO	0,0	0,0		0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3
	PDV jednokratne uplate	0,1	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,4	0,3	1,2
	Ostalo	2,6	1,9	2,3	1,6	1,7	1,8	2,4	1,7	6,9	5,2	4,1	16,1
	Povrat PDV	-42,8	-54,4	-92,0	-66,3	-58,2	-61,9	-53,7	-64,1	-189,2	-186,3	-117,8	-493,3
	Carine	22,3	27,7	33,2	32,4	27,9	28,5	29,7	27,6	83,2	88,8	57,3	229,2
	Porez na promet	0,4	0,7	0,6	1,0	0,6	0,5	0,7	0,5	1,7	2,1	1,2	5,0
	Trošarine	61,7	65,4	81,8	71,5	84,9	89,7	104,9	98,2	209,0	246,0	203,1	658,1
	uvozni pr.	49,1	44,2	55,9	45,4	53,4	57,6	74,0	62,4	149,2	156,3	136,4	441,9
	u zemlji	12,6	21,2	25,9	26,1	31,5	32,1	30,9	35,7	59,8	89,7	66,7	216,2
	Putarina	12,0	13,3	15,4	16,7	17,9	10,7	27,5	30,3	40,7	45,4	57,7	143,8
	Ostalo	1,0	1,1	1,3	1,4	1,5	1,4	1,8	1,8	3,4	4,2	3,6	11,3
	Ostali povrati	-0,2	-0,5	-0,8	-0,4	-0,5	-0,9	-0,4	-0,4	-1,5	-1,8	-0,8	-4,0
112	Izravni porezi	15,3	20,3	47,5	57,2	25,0	22,6	21,6	24,3	83,1	104,8	45,9	233,8
	Porezi na dohodak i dobit	14,2	18,6	45,7	56,0	24,0	21,6	20,4	23,1	78,5	101,6	43,5	223,6
	Ostali porezni prihodi	1,1	1,7	1,8	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2	4,6	3,2	2,4	10,2
12	Neporezni prihodi	16,0	21,9	31,5	24,5	46,8	57,2	56,8	27,2	69,4	128,4	84,1	281,9
13	Ostali prihodi	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,5	0,1	0,0	0,2	0,6	0,2	0,9
14	Donacije/grantovi	0,7		0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	1,0
15	Transferi viših razina	0,8	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,4	0,1	1,2	0,5	0,5	2,2

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Q1	Q2	Q3	Ukupno
2	Tekući Rashodi	311,6	374,2	396,9	437,7	419,7	468,3	468,4	426,2	1082,7	1325,6	894,6	3302,9
21	Tekući izdaci	56,3	80,3	82,0	88,0	86,3	107,0	65,4	81,5	218,6	281,3	146,9	646,8
211	Plaće i naknade	53,0	72,7	72,4	72,9	73,2	91,8	50,4	69,8	198,1	238,0	120,2	556,3
212	Izdaci za materijal i usluge	3,4	7,6	9,6	15,1	13,1	15,2	14,9	11,7	20,5	43,3	26,6	90,5
22	Grantovi/Socijalni transferi/Subvencije	17,4	55,4	69,6	86,9	81,6	74,6	106,7	66,0	142,4	243,1	172,7	558,2
23	Plaćanje kamate	0,7	9,1	13,1	2,2	20,2	23,5	3,0	14,0	22,8	45,9	16,9	85,6
24	Ostali izdaci/potrošnja/transferi	1,0	20,6	21,6	24,4	21,8	28,3	27,0	21,1	43,2	74,5	48,1	165,8
25	Transferi sa JR	216,8	200,8	176,8	210,9	188,0	213,1	243,1	224,8	594,4	612,0	468,0	1674,4
	od čega: Proračun BiH	52,3	60,7	62,2	62,2	56,5	62,2	65,0	59,3	175,2	180,8	124,3	480,3
	od čega: FBiH / kantoni, općine, Direkcija za ceste	124,0	110,9	84,1	115,4	99,0	113,6	138,2	126,6	319,0	328,0	264,8	911,8
	od čega: RS / gradovi, općine, JP "Putevi RS"	29,8	20,0	21,3	23,5	22,2	26,5	28,1	27,2	71,1	72,2	55,3	198,6
	od čega: Brčko	10,6	9,2	9,2	9,8	10,3	10,9	11,9	11,7	29,1	31,0	23,5	83,6
27	Transferi županijama, općinama i gradovima	18,7	7,5	33,6	22,7	22,6	21,8	22,6	18,5	59,8	67,1	41,2	168,0
28	Neto pozajmljivanje*	0,7	0,5	0,2	2,6	-0,7	-0,1	0,5	0,4	1,4	1,8	0,9	4,1
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	0,3	9,7	10,8	5,7	5,6	7,8	5,2	6,1	20,9	19,0	11,3	51,2
4	Vladin suficit (+)/ deficit(-) (1-2-3)	72,6	-24,5	-5,4	-25,8	1,6	-30,4	25,4	17,0	42,7	-54,6	42,5	30,5
5	Neto financiranje**	-0,63	-0,40	15,96	97,48	154,84	-19,36	372,96	-163,71	14,9	233,0	209,3	457,1

Tabela 1.

BiH: BiH, entiteti, BD, županije, I-VII, 2009.

	2009	I	II	III	IV	V	VI	VII	Ukupno
1	Prihodi (11+12+13+14)	361.428.773	384.787.981	439.503.843	577.438.561	450.466.367	493.422.184	488.214.997	3.195.262.706
11	Prihodi od poreza	319.298.953	340.213.980	383.291.493	401.195.094	378.019.476	371.096.110	401.741.508	2.594.856.615
	Porezi na dohodak i dobit	23.185.593	39.045.333	76.485.845	103.317.370	53.990.200	43.046.132	46.990.253	386.060.727
	Porez na imovinu	2.616.954	2.550.559	1.618.842	1.547.039	1.591.952	1.682.943	1.797.932	13.406.221
	Prihodi od neizravnih poreza	292.781.079	297.423.279	304.253.151	294.137.097	319.854.295	324.343.011	351.992.402	2.184.784.313
	Ostali porezi	715.327	1.194.809	933.655	2.193.589	2.583.030	2.024.024	960.921	10.605.355
12	Neporezni prihodi	37.355.275	42.477.553	55.144.550	173.230.120	70.476.578	109.853.520	83.006.132	571.543.728
13	Grantovi	4.750.762	1.956.955	1.013.242	2.949.876	1.958.317	11.988.811	3.331.858	27.949.821
14	Ostali prihodi	23.784	139.492	54.558	63.471	11.996	483.742	135.498	912.541
2	Rashodi (21+22+23)	313.091.145	361.506.797	442.653.419	454.477.816	454.295.806	518.706.508	448.056.191	2.992.787.682
21	Tekući izdaci	311.226.693	356.941.573	438.580.864	445.529.991	448.643.558	512.384.611	440.198.256	2.953.505.545
	Bruto plaće i naknade	195.666.838	221.839.913	222.760.579	220.823.658	223.361.047	280.372.442	181.915.288	1.546.739.764
	Izdaci za materijal i usluge	23.118.824	33.176.712	38.223.804	44.617.742	42.118.488	70.350.795	39.629.858	291.236.223
	Grantovi	91.022.478	92.749.996	164.423.265	177.818.537	162.916.572	137.345.945	215.378.500	1.041.655.294
	Izdaci za kamate i ostale naknade	1.418.553	9.174.952	13.173.216	2.270.053	20.247.451	24.315.429	3.274.609	73.874.265
22	Ostali rashodi	1.280.520	4.127.522	4.129.946	6.541.133	6.544.775	6.528.415	6.806.797	35.959.109
23	Neto pozajmljivanje*	583.932	437.702	-57.391	2.406.692	-892.527	-206.518	1.051.138	3.323.028
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	7.432.265	9.851.371	14.850.461	11.093.544	16.892.610	31.615.981	14.945.365	106.681.597
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	40.905.364	13.429.813	-18.000.038	111.867.201	-20.722.048	-56.900.305	25.213.441	95.793.427
5	Neto financiranje**	-1.284.777	-640.935	15.568.201	100.858.810	154.684.991	-24.366.718	373.000.897	617.820.469

Tabela 2.

Bosansko-podrinjska županija, I-VI, 2009.g.

		I	II	III	IV	V	VI	Q1	Q2	I-VI 2009	I-VI 2008
1	Prihodi (11+12+13+14)	2.516.509	2.478.733	2.231.419	3.298.174	3.666.737	2.602.777	7.226.661	9.567.688	16.794.349	21.590.401
11	Prihodi od poreza	2.141.951	1.973.848	1.900.398	2.680.304	2.175.842	2.244.316	6.016.198	7.100.462	13.116.659	15.850.561
	Porezi na dohodak i dobit	165.920	98.254	64.954	694.777	231.349	253.069	329.128	1.179.194	1.508.322	1.767.363
	Porez na imovinu	30.880	23.956	11.004	22.316	14.880	20.703	65.841	57.899	123.740	341.880
	Neizravni porezi	1.942.462	1.851.298	1.823.950	1.963.076	1.929.482	1.970.398	5.617.709	5.862.956	11.480.666	13.672.951
	Ostali porezi	2.689	341	490	135	131	146	3.520	412	3.932	68.367
12	Neporezni prihodi	296.728	248.296	252.575	498.658	545.462	256.576	797.599	1.300.696	2.098.295	2.017.123
13	Grantovi	76.252	254.423	76.491	112.147	940.932	96.422	407.166	1.149.501	1.556.667	3.665.997
14	Ostali prihodi	1.578	2.165	1.955	7.065	4.502	5.463	5.698	17.029	22.727	56.720
2	Rashodi (21+22)	2.932.191	2.961.305	3.288.815	3.069.889	3.797.848	3.286.887	9.182.312	10.154.624	19.336.936	18.950.758
21	Tekući izdaci	2.933.057	2.961.626	3.289.178	3.070.531	3.797.848	3.287.208	9.183.862	10.155.587	19.339.448	18.953.159
	Bruto plaće i naknade	1.656.581	2.077.436	1.825.636	1.872.409	1.787.438	1.815.646	5.559.653	5.475.493	11.035.146	10.632.431
	Izdaci za materijal i usluge	339.204	360.786	485.728	326.598	371.758	325.792	1.185.719	1.024.149	2.209.868	2.498.118
	Grantovi	875.438	522.065	976.499	868.381	1.637.258	1.144.709	2.374.002	3.650.348	6.024.350	5.806.367
	Izdaci za kamate i ostale naknade	61.834	1.339	1.315	3.143	1.394	1.060	64.488	5.597	70.085	8.047
	Doznake nižim potrošačkim jedinicama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.196
22	Neto pozajmljivanje*	-866	-321	-363	-642	0	-321	-1.550	-963	-2.512	-2.401
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	42.336	29.056	108.165	129.331	45.605	283.427	179.558	458.363	637.920	791.267
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	-458.019	-511.629	-1.165.561	98.953	-176.715	-967.537	-2.135.209	-1.045.299	-3.180.508	1.848.376
5	Neto financiranje**	-180.889	0	-14.968	-14.279	-15.274	-13.632	-195.858	-43.185	-239.043	-191.581

Tabela 3.1.

Posavska županija, I-VIII, 2009.g.

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII 2009	I-VIII 2008
1	Prihodi (11+12+13+14)	2.910.075	2.046.434	2.669.607	3.072.257	4.071.836	2.525.487	3.155.825	2.781.812	23.233.333	29.315.494
11	Prihodi od poreza	2.136.462	1.681.150	2.059.492	2.541.017	2.073.835	2.078.148	2.607.767	2.298.482	17.476.352	21.514.371
	Porezi na dohodak i dobit	146.828	136.598	379.781	742.126	305.884	277.011	260.996	171.451	2.420.673	2.554.751
	Porez na imovinu	50.711	33.473	24.064	34.033	29.860	57.063	60.253	44.315	333.771	341.238
	Neizravni porezi	1.921.038	1.494.251	1.639.368	1.759.756	1.734.110	1.741.539	2.282.614	2.076.824	14.649.499	18.240.247
	Ostali porezi	17.885	16.828	16.280	5.103	3.982	2.535	3.905	5.891	72.409	378.135
12	Neporezni prihodi	551.256	365.285	585.424	390.720	439.441	397.806	523.750	458.330	3.712.011	4.168.790
13	Grantovi	222.356	0	24.691	140.520	1.558.561	49.534	24.308	25.000	2.044.970	3.469.268
14	Ostali prihodi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	163.065
2	Rashodi (21+22)	2.693.811	3.377.412	2.679.307	2.613.759	3.016.844	2.855.696	2.732.498	2.657.880	22.627.208	25.607.682
21	Tekući izdaci	2.693.811	3.377.412	2.679.307	2.613.759	3.020.344	2.855.696	2.732.498	2.657.880	22.630.708	25.593.990
	Bruto plaće i naknade	1.701.767	1.734.507	1.740.624	1.733.790	1.727.073	1.706.055	1.462.629	1.873.295	13.679.740	13.605.884
	Izdaci za materijal i usluge	652.702	690.032	687.617	527.883	543.039	632.312	405.513	484.975	4.624.073	5.381.172
	Grantovi	322.860	951.680	248.399	352.086	750.233	517.328	849.497	298.283	4.290.366	6.566.843
	Izdaci za kamate i ostale naknade	16.483	1.193	2.668	0	0	0	14.858	1.327	36.529	40.091
	Doznake nižim potrošačkim jedinicama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
22	Neto pozajmljivanje*	0	0	0	0	-3.500	0	0	0	-3.500	13.692
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	348.928	293.344	92.342	64.917	294.477	120.261	212.388	70.420	1.497.077	1.514.632
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	-132.665	-1.624.322	-102.043	393.581	760.515	-450.469	210.939	53.512	-890.952	2.193.180
5	Neto financiranje**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-19.745

Tabela 3.2.

Tuzlanska županija, I-VI, 2009.g.

		I	II	III	IV	V	VI	I-VI 2009	I-VI 2008
1	Prihodi (11+12+13+14)	26.181.664	24.772.742	28.867.113	41.860.769	35.087.990	35.229.092	191.999.370	225.452.985
11	Prihodi od poreza	21.759.201	20.805.668	22.558.358	34.291.310	24.650.860	24.359.619	148.425.016	175.875.806
	Porezi na dohodak i dobit	1.444.682	2.226.880	3.760.370	12.338.923	4.761.029	4.197.703	28.729.587	29.156.226
	Porez na imovinu	752.170	1.160.215	1.164.019	1.297.507	921.223	1.008.288	6.303.423	7.343.531
	Neizravni porezi	19.557.328	17.390.979	17.619.219	20.632.177	18.951.407	19.119.277	113.270.387	138.920.585
	Ostali porezi	5.020	27.593	14.751	22.703	17.200	34.352	121.619	455.464
12	Neporezni prihodi	3.903.281	3.579.106	5.465.610	7.010.695	6.836.416	10.345.742	37.140.850	46.073.538
13	Grantovi	518.246	356.111	739.738	539.574	3.538.954	518.131	6.210.754	3.279.280
14	Ostali prihodi	937	31.857	103.407	19.190	61.760	5.600	222.751	224.361
2	Rashodi (21+22)	27.214.898	28.487.519	32.108.662	32.621.311	32.590.262	37.366.377	190.389.028	193.193.134
21	Tekući izdaci	27.249.515	28.529.026	32.160.856	32.651.859	32.646.444	37.417.787	190.655.486	192.994.839
	Bruto plaće i naknade	20.171.141	20.997.188	21.459.390	21.127.564	20.672.013	20.778.301	125.205.598	117.159.234
	Izdaci za materijal i usluge	3.712.549	3.213.200	5.647.816	5.316.712	4.964.416	6.724.413	29.579.105	31.195.385
	Grantovi	2.820.618	4.134.321	4.740.102	6.095.322	6.774.265	9.061.733	33.626.360	42.555.667
	Izdaci za kamate i ostale naknade	363.922	8.579	7.292	9.792	70.888	687.053	1.147.526	479.527
	Doznake nižim potrošačkim jedinicama	181.286	175.737	306.256	102.469	164.862	166.287	1.096.897	1.605.026
22	Neto pozajmljivanje*	-34.617	-41.507	-52.194	-30.548	-56.182	-51.410	-266.457	198.295
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	989.569	915.631	1.068.883	2.128.265	1.626.378	1.547.360	8.276.086	11.564.123
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	-2.022.803	-4.630.408	-4.310.432	7.111.194	871.350	-3.684.645	-6.665.744	20.695.728
5	Neto financiranje**	-207.723	-103.876	-146.593	-153.499	-173.282	-1.730.962	-2.515.935	-765.554

Tabela 3.3.